

set anno 1056 et concilio interfuisset, multos episcopos, Simoniaca labe affectos, et in fornicatione deprehensos convictosque damnavit, ac episcopatibus amovit. Clericumque monuit quid potissimum sui muneris esset, poena legum ecclesiasticarum transgressoribus irrogata.

Eodem etiam tempore, Hildebrandum ob id in Franciam a Victore legatus, graves adversus Simoniacos et Nicolaitas, quæstione exercuit, cumque sex episcopos horum criminum manifestos damnasset, Ebredunensem archiepiscopum, simoniæ reum, et impudenter inficientem, quem testibus coarguere non poterat, arte convicit. Quemadmodum cum sibi narrasse Petrus Damiani memoriæ prodidit: etenim in conspectu multorum: « Age, dum, inquit, quando te insonsem hujus criminis jactas, ad noxiam expiandam pronuntia *Gloria Patri, et Filio et Spiritui sancto*. Tum episcopus, ratus se eo dicto gravioris periculi judicium omne declinaturum, pronuntiare instituit, ac *Gloria Patri et Filio* dixit: *Spiritui sancto*, quanquam sæpe conatus, expedire non potuit. Creditumque est, quia in nundinatione sanctorum, speciatim læditur Spiritus sanctus, ut ejus culpæ participem dicere nequivit; siquidem postea quam peccatum suum confessus est, sine ulla cunctatione pronuntiavit. »

Victor pontifex, cum Berengarium post mortem Leonis ad eandem redire insaniam comperisset, atque ab eo multos in Francia in errorem induci audiret, profectus eo conventum in Turonibus ha-

Abuit, ac tertium jam Berengarii opinionem detestantem confutavit. Fuit hic Berengarius patria Turonensis, archidiaconus Andegavensis, qui primus hæresim contra divinam eucharistiam suscitavit, quam toties damnatam, etiam nostro sæculo Zuñglius, Æcolampadius et Calvianus restituerunt, auxerunt et propagaverunt. Data est Berengario optio defendendi opinionem suam; quam cum defendendam suscipere non auderet, confessus est coram omnibus communem Ecclesiæ fidem.

Inde Turonibus in Saxoniam ab imperatore Henrico invitatus, atque admirabili omnium principum concursu exceptus, Goslaris, cum eo Nativitatem Virginis celebravit. Neque ita paulo post Henricus sævo morbo implicitus, III nonas Octobris, anno Domini 1056, mortem ipse oppetiit; apud Folderum in Saxonia, ætatis 59. Hujus corpus Spiram evehi, ac ipso præsentem honorifice sepelire fecit in templo beatæ Virginis ab se extracto, juxta patrem suum sepultum est. Imperii titulos ejus filius Henricus IV suscepit tenuitque annos prope 50.

Ceterum Victor rebus Ecclesiæ trans Alpes, ut tum licuit constitutis, solemnibus natalitio cum rege juvene constituto, Ratisbonæ peracto, Italiam, Quadragesimo ineunte repetiit, atque Florentiæ substituit, ubi tota fere ætate commoratus. Anno Domini nativitatis 1057, v Kal. Augusti, papa Victor II Florentiæ Tuscorum mortuus est. Ejus corpus in ecclesia cathedrali S. Reparata Florentiæ sepultum est: Vacavit sedes dies quatuor:

NOTITIA ALTERA.

(Apud Mansi, *Conciliorum collect.*, XIX, 833.)

Victor, cui nomen Gebhardus erat Ecclesiæque Eistetensi magna cum utilitate præsedebat, jussu cleri Romani per Hildebrandum, Ecclesiæ Romanæ subdiaconum, ab imperatore postulatus, Romam adducitur, et consensu universi cleri ac populi pontifex, anno Domini 1055, tempore Henrici III imperatoris, eligitur, et in die cœnæ Domini solemniter consecratur. Ab imperatore cum sibi præsentari postularunt, quoniam in Ecclesia Romana, ut inquit Leo Ostiensis, persona ad tantum officium idonea reperiri non poterat.

Ad corrigendos pravos usus Ecclesiæ Gallicanæ causasque quorundam episcoporum cognoscendas, Hildebrandum, Romanæ Ecclesiæ subdiaconum cardinalem, qui postea factus est pontifex, nomine Gregorius VII, legatum a latere in Gallias ablegavit, qui Lugduni (1) indicto concilio episcopum, de simonia accusatum, miraculose ad propriam delicti confessionem adegit, dum jussus recitare hymnum glorificationis, in eo, *et Spiritui sancto* nequaquam pronuntiare potuisset. Anno pontificatus sui primo,

passus est horrendam proditorem, cum ad ejus interitum subdiaconus quidam venenum, dictu pavendum! in sacrum calicem immisit. Sed Deus duplici miraculo ne pontifex biberet obstulit, et tanti sacrilegii auctorem detexit. Lambertus rem gestam sic describit: « Huic, nempe Victori papæ, subdiaconus toxicum in calicem misit; quem cum ipse post consecrationem levare vellet, nec posset, a domini causam facti inquisiturus, cum populo ad orationem prosternitur, statimque toxicator a dæmone arripitur. Ita igitur causa manifestata, dominus papa calicem cum sanguine Dominico cuidam altari jussit includi, et pro reliquiis in perpetuum conservari. Deinde iterum cum populo tandiu ad orationem prosternitur, quousque subdiaconus a dæmonio liberaretur. » Hæc Lambertus Uspersensis, aliive plures.

Ab Henrico imperatore Roma evocatus, in Germaniam veniens anno pontificatus sui secundo, Christi Redemptoris 1056, invenit eum gravi morbo laborantem, et jam animam agentem. Accidit illud.

(1) In Gallia quidem Lugdunensi; sed quo loco, incertum.

sine dubio singulari Dei gratia. Nam paulo post quam A
coram pontifice peccatorum confessionem egisset, ablatam restituisset, ab astantibus veniam petivisset, filiumque Henricum adhuc quinquennem, ab electoribus tunc presentibus regem constitutum, Romanæque Ecclesiæ commendatum, Victori pontifici obtulisset, magno Dei beneficio per eundem animam suam Deo obtulit, cum annis octodecim in imperio regnasset. Agnes, Augusta, mater puerum quidem religiose educare cœpit; sed cum ex ephebis excessisset, abstractus a matre, factus est hostis Romanæ Ecclesiæ, cujus beneficio, per Victorem Romanum, regnum Germaniæ consecutus fuerat. Anno sequente, ex Germania in Urbem reversus, **excommunicavit** Trasimundum comitem Theatinum, qui legatos Constantinopoli redeuntes spoliaverat. Hujus temporibus, magno totius Germanorum Ecclesiæ beneficio, sanctus Anno in cathedra Coloniensi collocatur archiepiscopus; qui Henrico imperatori, a quo graviter exagitabatur, propterea quod libere eum reprehenderet, futurum obitum prædixit. Defunctus est Victor papa Florentiæ, anno Christi 1037, die 28 Julii, cum sedisset annos duos, menses tres, et dies quindecim: sepultus est loco eodem quo obierat. Cessavit episcopatus, auctore Lamberto, a vigesima octava Julii ad secundam Augusti per dies quinque.

NOTITIA DIPLOMATICA.

(JAFFE, *Regesta pontificum Romanorum*, pag. 379.)

Sigillo quod, Gattula teste, Victoris bulla 18 im- B
pressum in plumbo exhibet, hoc dictum continetur :
TU PRO ME NAVEM LIQUISTI, SUSCIPE CLAVEM.

Episcoporum cardinaliumque sedis Romanæ sub-
scriptiones, quæ superiorum pontificum bullis non
sunt nisi rarissime appositæ, jam frequentius addi
sub Victore II coeptæ sunt; in cujus tabulis legun-
tur :

Bonifacius, Albanensis episcopus

*Humbertus, dictus cardinalis et episcopus S. eccle-
siæ Silvæ Candidæ.*

Hilibrandus, S. E. R. subdiaconus.

Fridericus, cardinalis S. Chrysogoni.

Scriptæ bullæ sunt per manum :

Gregorii notarii et scrinarii S. R. E.

Datae per manum :

Hilibrandi S. R. E. cardinalis subdiaconi

*Hilibrandi S. R. E. subdiaconi, vice Hermannii
apost. sed. archicancellarii (num. 7) cancellarii
et bibliothecarii S. Sed. apost. Hermannii Colô-
niensis archiepiscopi (5).*

Friderici S. R. E. cancellarii.

*Aribonis diaconi vice Annonis archicancellarii S.
R. E., Coloniensis archiepiscopi.*

Aribonis diaconi.

VICTORIS II PAPÆ

EPISTOLÆ ET DIPLOMATA PONTIFICIA.

I.

*Privilegium Victoris papæ II ad sanctum Hugonem
abbatem Cluniacensem, cui confirmat omnia mo-
nasteria, bona et jura cœnobio Cluniacensi concessa.*

(Anno 1055.)

[*Bullar. Cluniac. pag. 13.*]

Victor episcopus, servus servorum Dei dilectis-
simo filio Hugoni abbati monasterii quod dicitur
Cluniacum in honore beatorum apostolorum Petri
et Pauli consecratum, in comitatu Matisconensi situm,
et per te cunctis successoribus tuis abbatibus in
perpetuum.

Desiderium quod religiosorum præpositorum et san-
ctorum locorum stabilitate permanere monstratur
sine aliqua est Deo auctore dilatione perficiendum. Et
quoties in suæ utilitatis commo- lum nostrum assen-

C

sum et solitæ apostolicæ auctoritatis exposcitur
præsidium, ultro benignitatis intuitu nos convenit
subvenire, et ratum pro integra securitate solidare,
ut, ex hoc nobis quoque potissimum præmium a
conditore omnium Deo in sidereis arcibus conscri-
batur. Et ideo quia postulasti a nobis ut præfatum
monasterium apostolicæ auctoritatis serie munire-
mus, et omnia ejus pertinentia perenni jure ibidem
inviolabiliter permanendo confirmarem, et absque
omni jugo seu ditione cujuscunque personæ constabi-
litate nostri privilegii pagina corroboremus. Propter-
ea tuis flexi precibus per hujus nostræ auctoritatis
privilegium statuentes, decernimus ut cuncta hæc
et monasteria ad supradictum Cluniense cœnobium
pertinentia quæ ab aliquibus fidelissimis Christianis